

الگوی پیاده سازی مدیریت دانش

در بخش های دولتی

مؤلف:

دکتر نصرالله ابراهیمی

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

تهران - ۱۳۹۸

فهرست مطالب

۱۳	سخن ناشر.....
۱۵	پیشگفتار.....
۱۷	فصل اول: کلیات
۱۹	مقدمه.....
۲۱	مسئله چیست؟.....
۲۳	اهمیت و ضرورت کتاب حاضر.....
۲۷	فصل دوم: مدد بیت دانش در منابع اسلامی و اسناد فرادستی
۲۹	مقدمه.....
۳۰	اهمیت دانش در اسلام.....
۳۳	مدیریت دانش در جهان کنونی.....
۳۶	قدرت و بصیرت لازمه مدیریت و رهبری.....
۳۶	ضرورت و برتری مدیران و رهبران آینده دار.....
۳۷	علم و حکمت در قرآن.....
۳۷	دانش راهبردی.....
۳۸	شناسایی، کشف و به کارگیری دانش.....
۳۸	اکتشاف و ذخیره سازی دانش.....
۳۹	انتقال و به کارگیری دانش.....
۴۰	مدیریت دانش و فرایندهای آن در احادیث و روایات.....
۴۰	فرایندهای مدیریت دانش از نگاه پیامبر اسلام (ص).....
۴۲	به کارگیری دانش.....
۴۲	به اشتراک گذاری دانش.....
۴۳	شناسایی، ذخیره و انتقال دانش از نگاه امیرالمؤمنین حضرت علی (ع).....
۴۴	ذخیره سازی دانش.....
۴۴	علم و انواع آن از دیدگاه احادیث و روایات.....
۴۴	کسب دانش.....

۴۵	کشف دانش
۴۵	اشتراک دانش
۴۶	اکتساب، انتقال دانش و به‌کارگیری آن
۴۷	ذخیره‌سازی و اشتراک دانش
۴۸	مدیریت دانش اسلامی در گفتمان ولایت فقیه
۴۹	توجه به مؤلفه‌ها و پیامدهای الگوی پیاده‌سازی مدیریت دانش از منظر اسلام
۵۱	نقش حوزه و دانشگاه در تحکیم مدیریت دانش اسلامی
۵۱	قرآن و سنت، امامبر (ص)، قله دانش بشری
۵۱	دانش، و یله نجات و رستگاری انسان
۵۲	دانش، حافظ دین است
۵۲	تبیین علم و دانش در دین
۵۳	عوامل موفقیت مدیریت دانش اسلامی برگرفته از فرمایشات مقام معظم رهبری
۵۴	تمدن اسلامی، همراهی دانش با معرفت
۵۵	انتشار علم و دانش
۵۵	نشر علم مجاهدت برای خدا
۵۵	استحکام دین یا پیشرفت دین
۵۵	روش‌های تولید نظریه در چارچوب اسلام
۵۶	مدیریت دانش در دیدگاه‌های سایر متفکران اسلامی
۵۶	نقش دانش اسلامی در امامت و رهبری
۵۶	فرهنگ‌سازی و مدیریت دانش
۵۶	وحدت هدف میان عقل، حلم و علم
۵۸	قدرت و بصیرت لازمه رهبری
۵۸	ضرورت برتری علمی مدیران و رهبران
۵۸	مدیریت دانش در اسناد فرادستی
۵۸	سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ ه.ش
۶۰	قانون اساسی و سیاست‌های کلی اصل ۴۴ جمهوری اسلامی ایران

سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی).....	۶۱
قانون برنامه چهارم توسعه.....	۶۲
قانون برنامه پنجم توسعه.....	۶۵
قانون مدیریت خدمات کشوری.....	۶۹
برنامه پنجم نقشه راه اصلاح نظام اداری.....	۷۰
جمع‌بندی.....	۷۱
فصل سوم: نظریه‌های مدیریت دانش.....	۷۵
مقدمه.....	۷۷
جریان دانش و سلسله‌مراتب آن.....	۸۰
الف. مفهوم داده.....	۸۰
۱-۲-۲. مفهوم اطلاعات.....	۸۲
تاریخچه و تبیین مفهوم دانش.....	۸۴
اهمیت دانش.....	۹۵
انواع دانش.....	۹۵
مدیریت دانش و راه‌حل‌های آن.....	۹۸
راه‌حل‌های مدیریت دانش.....	۱۰۳
جمع‌بندی.....	۱۰۴
فصل چهارم: رویکردها، چرخه‌ها و مدل‌ها.....	۱۰۷
مقدمه.....	۱۰۹
انواع رویکردهای مدیریت دانش.....	۱۰۹
رویکرد مکاتب هفتگانه مدیریت دانش ایرل.....	۱۱۰
رویکردهای مدیریت دانش آلوسون و کارمن (۲۰۰۱).....	۱۱۳
مدل‌های مدیریت دانش.....	۱۱۴
مدل ایجاد و کاربرد دانش ویگ.....	۱۱۵
مدل مدیریت دانش بویسوت.....	۱۱۸
مدل مفهوم‌سازی مدیریت دانش چو.....	۱۲۰
مدل دانش‌شناسی وان کروگ و روس.....	۱۲۱

۱۲۳	مدل میزان تعامل و میزان پیچیدگی جانسون.....
۱۲۵	مدل نوناکا و تاکیوچی.....
۱۲۶	فرآیندهای تبدیل دانش.....
۱۳۱	مدل شش بعدی مدیریت دانش فیل پری و ایلکاتومی.....
۱۳۲	چرخه‌های مدیریت دانش.....
۱۳۳	چرخه مدیریت دانش مهیر و زاک.....
۱۳۴	چرخه بوکویتز و ویلیامز.....
۱۳۶	چرخه مدیریت دانش مک‌ال‌روی.....
۱۳۷	چرخه مدیریت دانش ویگ.....
۱۳۹	چرخه مدیریت چهارچوب دانش دالکر.....
۱۴۴	جمع‌بندی.....
۱۴۵	فصل پنجم: سازمان‌های دولتی و مدیریت دانش
۱۴۷	مقدمه.....
۱۴۸	ساختار سازمانی و سازمان‌های دولتی.....
۱۵۱	اهمیت دانش در سازمان‌ها.....
۱۵۳	اهمیت دانش در سازمان‌های دولتی.....
۱۵۶	دانش‌محوری در حرکت‌های استراتژیک سازمان‌ها.....
۱۵۸	جمع‌بندی.....
۱۶۱	فصل ششم: مدیریت دانش و مدیریت راهبردی در سازمان‌های دانش‌محور
۱۶۳	مقدمه.....
۱۶۳	دانش و مدیریت راهبردی.....
۱۶۵	برنامه‌ریزی راهبردی و راهبرد مدیریت دانش.....
۱۶۷	پیش‌شمارها و توصیه‌های راهبردی در مدیریت دانش.....
۱۶۹	انواع راهبردهای مدیریت دانش.....
۱۶۹	راهبردهای تقابلی.....
۱۷۰	تحلیل شکاف استراتژیک و شکاف دانش.....
۱۷۲	استراتژی اکتشاف در مقابل استراتژی استخراج.....

استراتژی تهاجمی در مقابل استراتژی محافظه کارانه	۱۷۳
راهبرد دانش داخلی در مقابل دانش خارجی	۱۷۳
استراتژی شخصی سازی در مقابل استراتژی کدگذاری مدیریت دانش	۱۷۴
درونی سازی و نهادینه کردن راهبرد مدیریت دانش	۱۷۶
جمع بندی	۱۷۷
فصل هفتم: الگوی پیاده سازی مدیریت دانش در سازمان های دولتی	۱۸۱
مقدمه	۱۸۳
ابعاد و زمینه های پیاده سازی مدیریت دانش	۱۸۴
نقش محیط رتدوین الگو و مدیریت راهبردی	۱۸۶
محیط یا نظام داخلی سازمان	۱۸۷
محیط خارجی و اجتماعی	۱۸۹
عوامل مؤثر در پیاده سازی مدیریت دانش	۱۹۱
رهبری و نقش مدیریت ارشد	۱۹۱
فرهنگ	۱۹۲
استراتژی و هدف	۱۹۴
نقش فناوری و زیرساخت های فنی	۱۹۵
فرآیندها و فعالیت	۱۹۶
سنجش و اندازه گیری	۱۹۶
ساختار سازمانی	۱۹۷
یاداش ها، مساعدت ها و انگیزش ها	۱۹۷
آموزش	۱۹۷
کار تیمی و گروهی مبتنی بر اعتماد و اعتماد سازی	۱۹۸
آموزش و یادگیری کارکنان	۱۹۸
موانع و چالش های پیاده سازی مدیریت دانش	۲۰۰
الگوها و مدل های پیاده سازی مدیریت دانش	۲۰۵
الگوی سیستم یکپارچه مدیریت دانش حسین پور و همکاران (۱۳۸۹)	۲۰۵

۲۰۶		مدل بلوغ مدیریت دانش زیمنس
۲۰۷		مدل بلوغ مدیریت دانش مرکز بهره‌وری و کیفیت امریکا (APQC)
۲۰۸		طرح پیاده‌سازی رای ون
۲۰۹		مدل پیاده‌سازی مدیریت دانش در پتروشیمی
۲۱۲		مدل پیاده‌سازی مدیریت دانش ضمنی در صنعت خودرو
۲۱۴		الگوی شبکه اطلاعات آلبرز و آماندا (۲۰۰۶)
۲۱۶		چارچوب مدیریت دانش سازمان بهره‌وری آسیایی
۲۱۸		مدل پیاده‌سازی مدیریت دانش مبتنی بر سرمایه‌های فکری
۲۱۹		مدل پیاده‌سازی مدیریت دانش مبتنی بر ساختارهای اجتماعی
۲۲۰		جمع‌بندی
۲۲۳		فصل هشتم: الگوی زبردست پیاده‌سازی مدیریت دانش
۲۲۵		مقدمه
۲۲۶		ابعاد الگوی پیاده‌سازی مدیریت دانش سازمان‌های دولتی
۲۲۶		ویژگی‌های سازمانی
۲۲۹		ویژگی‌های محیطی و ملی
۲۳۰		ویژگی‌های فراملی و روندهای جهانی
۲۳۰		ویژگی‌های فردی کارکنان سازمان
۲۳۱		الگوی نهایی پیاده‌سازی مدیریت دانش در سازمان‌های دولتی
۲۳۳		جمع‌بندی
۲۳۵		فصل نهم: جمع‌بندی و سخن پایانی
۲۴۱		منابع و مآخذ
۲۴۳		منابع

پیشگفتار

یکی از مسائل و نیازهای سازمان، مشخصاً سازمان‌های دولتی ارتقای دانش از طریق تولید، کسب، ذخیره، انتشار و به‌کارگیری بهینه آن است. تغییرات سریع مدیریتی و عدم توجه به شایسته‌سالاری در سطح مدیریت‌های میانی و ارشد سازمان‌های دولتی از منظر دیدگاه‌های عزیز و جناحی نه تنها ارتباطات درون‌سازمانی کارکنان و مدیران را در تولید، تسهیم و به‌شتراک‌گذاری دانش توسعه نمی‌دهد، بلکه بخشی از کارکنان و مدیران این سازمان‌ها بدون اینکه تحریک و دانش ارزشمند خود را به دیگران منتقل نمایند از خدمت خارج شده و دارایی‌های انسانی را به بیرون از سازمان منتقل می‌کنند و همچنین در حین خدمت با جابجایی، تنزل مقام و استعفا زمانی نیز دانش ضمنی آنان به دانش آشکار تبدیل نمی‌شود. طراحی الگوی پیاده‌سازی می‌تواند نظام مدون و هوشمندی را برای مدیریت دانش در این‌گونه سازمان‌ها فراهم نماید.

کتاب حاضر که در ۹ فصل تنظیم شده، حاصل پژوهشی است که در قالب رساله دکتری توسط مؤلف انجام شده است. این کتاب به دنبال معرفی الگوی پیاده‌سازی مدیریت دانش در سازمان‌های دولتی و غیردولتی با رویکرد بومی است. برای این منظور از راهنمایی‌های استادان محترم راهنما و مشاور آقایان دکتر الوانی حمیدای زاده، پورصادق و قربانی زاده بسیار استفاده شده است، لذا فرصت را غنیمت شمرده و از محبت‌های بی‌دریغ این عزیزان تقدیر نموده و سلامتی و توفیق روزافزون ایشان را از درگاه ایزد متعال مسئلت می‌نمایم.

بی‌شک، استفاده از نظرات ارزشمند اصلاحی و تکمیلی و نیز نقد کمال‌گرای اساتید، دانشجویان، پژوهشگران و خوانندگان ارجمند، می‌تواند به غنای هرچه بیشتر کتاب حاضر کمک نماید؛ لذا صمیمانه منتظر دریافت دیدگاه‌های گران‌مایه شما خواننده گرامی هستم.

دکتر نصرالله ابراهیمی